

4^ο Κριτήριο Αξιολόγησης

Θεματική Ενότητα: Πολιτισμός

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Η κρίση στον πολιτισμό

«**Η κρίση στον πολιτισμό είναι σαν την κλιματική αλλαγή**»

Συνέντευξη Δημήτρη Τζιόβα στον Πιμπλή Μανώλη

Κυκλοφόρησε στην Αγγλία το νέο βιβλίο του Δημήτρη Τζιόβα με τίτλο «Greece in Crisis - The Cultural Politics of Austerity». Πρόκειται για το πρώτο βιβλίο που εξετάζει τις συνέπειες της κρίσης στον πολιτισμό. Ο επιμελητής της έκδοσης Δημήτρης Τζιόβας μίλησε για το βιβλίο αλλά και γενικότερα για τα πρώτα πορίσματα της έρευνας πάνω στις επιπτώσεις της κρίσης στον πολιτισμό.

1. Είναι η πρώτη προσπάθεια διερεύνησης των συνεπειών της ελληνικής κρίσης στον πολιτισμό. Καλύψατε, πιστεύετε, όλους τους τομείς του πολιτισμού ή δώσατε έμφαση περισσότερο σε ορισμένους από αυτούς; Και αν ναι, με ποια κριτήρια;

Ο τόμος προσπάθησε να καλύψει διάφορους τομείς: χρήσεις του παρελθόντος και της αρχαιότητας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, το brain drain και τις στάσεις της Διασποράς απέναντι στην κρίση, τον ελληνικό κινηματογράφο, την επιστροφή στην ύπαιθρο λόγω της κρίσης, τη street art, τον αντίκτυπο της κρίσης στα μουσεία, τα φεστιβάλ μουσικής, τη λογοτεχνία και τη γλώσσα των ΜΜΕ, αλλά φυσικά το θέμα δεν εξαντλείται και ως εκ τούτου επιδίωξη του βιβλίου είναι να λειτουργήσει ως **έναυσμα** για περαιτέρω έρευνα και συζήτηση.

2. Θα μπορούσατε να μας δώσετε, σε αδρές γραμμές, τα πρώτα βασικά συμπεράσματα;

Ένα πρώτο γενικό συμπέρασμα που μπορεί να εξαχθεί είναι η τάση προς τον αναστοχασμό και η στροφή προς το παρελθόν με αναθεωρητική ή συγκριτική διάθεση. Αναζητούνται **ερείσματα** και εξηγήσεις στο παρελθόν, κρίνονται πρακτικές καθώς η κρίση συγκρίνεται με παλαιότερες ιστορικές συγκυρίες ή τραύματα. Ένα πρόσθετο ενδιαφέρον της έρευνας ήταν και η σχέση της Διασποράς με την κρίση.

Με **την αποδημία** τόσων νέων επιστημόνων και επαγγελματιών κατά πόσο αλλάζουν οι παραδοσιακές διασπορικές κοινότητες ή διασπάται ο διασπορικός ιστός;

Ακόμη όμως είναι νωρίς να εκτιμηθούν οι μακροχρόνιες πολιτισμικές **επιπτώσεις** της φυγής τόσων νέων επιστημόνων και καλλιτεχνών στο εξωτερικό, όπως και της σταδιακής γήρανσης της ελληνικής κοινωνίας.

3. Ποιοι τομείς του πολιτισμού επλήγησαν περισσότερο από οικονομική άποψη στα χρόνια της κρίσης;

Δεν νομίζω ότι έμεινε κάποιος τομέας του πολιτισμού ανεπηρέαστος από την κρίση, αλλά σε ορισμένους τομείς οι επιπτώσεις της κρίσης είναι πιο έκδηλες και μετρήσιμες. Νομίζω ότι ο χώρος του βιβλίου επλήγη ιδιαίτερα. Ακόμη και πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες δεν έχουν πια τα κονδύλια να αγοράσουν όχι μόνο ξενόγλωσσα αλλά και ελληνικά βιβλία.

4. Ως προς τους πολιτιστικούς θεσμούς και οργανισμούς, ποιοι είναι εκείνοι που επλήγησαν περισσότερο από την κρίση;

Ενώ οι οικονομικές συνέπειες της κρίσης επέρχονται πολύ γρήγορα και είναι πιο ορατές, οι συνέπειές της στον πολιτισμό μπορεί να πάρουν χρόνο για να εμφανιστούν. Η κρίση στον χώρο του πολιτισμού είναι σαν την κλιματική αλλαγή. Όλοι σχεδόν παραδέχονται την ύπαρξή της, αλλά δεν είναι πάντοτε εύκολο να αποδειχθούν οι άμεσες επιπτώσεις της. Νομίζω ότι η κρίση **ώθησε** πολλούς ανθρώπους στο να θέλουν να εκφραστούν και να επικοινωνήσουν. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι η κρίση προκάλεσε έναν πληθωρισμό δημιουργικής έκφρασης στην προσπάθεια υπέρβασης της λιτότητας.

5. Πιστεύετε ότι η λογοτεχνική παραγωγή επηρεάστηκε καιρία από την κρίση ως προς το περιεχόμενό της;

Έχουμε αρκετά πεζογραφικά κείμενα που συζητούνται στο βιβλίο και δείχνουν ότι η κρίση απασχόλησε αρκετά τη λογοτεχνική παραγωγή. Είναι βέβαια άλλο ζήτημα το κατά πόσο όλα αυτά τα κείμενα διαπραγματεύονται την κρίση ευρηματικά και πετυχημένα.

Ερωτήσεις

ΘΕΜΑ Α' - Ανάγνωση και κατανόηση του κειμένου

1η δραστηριότητα

Να αποδώσετε περιληπτικά στην τάξη σας σε ένα κείμενο 50 λέξεων περίπου το νόημα των τριών τελευταίων ερωταπαντήσεων της συνέντευξης. **(Μονάδες 15)**

2η δραστηριότητα

Έναυσμα, ερείσματα, αποδημία, επιπτώσεις, ώθησε = να γράψετε από ένα συνώνυμο στις παραπάνω λέξεις. (Μονάδες 5)

3η δραστηριότητα

Να αναφέρετε πέντε κειμενικούς δείκτες σχετικά με το περιεχόμενο, τη δομή, τη γλώσσα, το ύφος και το σκοπό του Κειμένου, που επιβεβαιώνουν την κατάταξη του στον κειμενικό τύπο της συνέντευξης. (Μονάδες 5)

4η δραστηριότητα

Να βρείτε 4 φράσεις που ανήκουν στο επιστημονικό λεξιλόγιο. (Μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Γ' - Ερμηνεία και παραγωγή λόγου

Με αφορμή τη συνέντευξη που διαβάσατε, να γράψετε μία Εισήγηση με θέμα τα αίτια της κρίσης του πολιτισμού, την οποία θα απευθύνετε σε σχετική ημερίδα. (200-250 λέξεις). (Μονάδες 20)

B. Λογοτεχνικό κείμενο

Κ. Π. Καβάφης, *Θερμοπύλες*

«Τιμή σ' εκείνους όπου στην ζωή των
ώρισαν και φυλάγουν Θερμοπύλες.
Ποτέ από το χρέος μη κινούντες·
δίκαιοι κ' ίσιοι σ' όλες των τες πράξεις,
αλλά με λύπη κιόλας κ' ευσπλαχνία·
γενναίοι οσάκις είναι πλούσιοι, κι όταν
είναι πτωχοί, πάλ' εις μικρόν γενναίοι,
πάλι συντρέχοντες όσο μπορούνε·
πάντοτε την αλήθεια ομιλούντες,
πλην χωρίς μίσος για τους ψευδομένους.

Και περισσότερη τιμή τούς πρέπει
όταν προβλέπουν (και πολλοί προβλέπουν)
πως ο Εφιάλτης θα φανεί στο τέλος,
κ' οι Μήδοι επί τέλους θα διαβούνε».

(Από τα *Ποιήματα 1897-1933*, *Τκαρος* 1984)

Ερωτήσεις

ΘΕΜΑ Α' - Ανάγνωση και κατανόηση του κειμένου

1^η Δραστηριότητα

Να εντοπίσετε τις ενότητες και αποδώσετε με πλαγιότιτλους το νόημα τους. (15 μονάδες)

ΘΕΜΑ Β' - Προσέγγιση της γλώσσας του κειμένου

2^η Δραστηριότητα

Να χαρακτηρίσετε τη Γλώσσα και το Ύφος του ποιήματος. (Μονάδες 8)

3^η Δραστηριότητα

Ποιες είναι οι στιχουργικές παρατηρήσεις σας για το ποίημα; (Μονάδες 7)

ΘΕΜΑ Γ' - Ερμηνεία και παραγωγή λόγου

Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 100 -150 λέξεων περίπου τι συμβολίζουν κατά τη γνώμη σας οι λέξεις: Θερμοπύλες, ο Εφιάλτης, οι Μήδοι. (Μονάδες 20)